

2.9.2013

Dnro <NUMERO>

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

oikeusministerio@om.fi
maarit.leppanen@om.fi

Lausuntopyyntönne 27.6.2013, viitteenne OM 9/41/2013

<OTSIKKO>

Täytäntöönpanosta

Toimivalta suorittaa ulosotossa tiettyjä toimenpiteitä ja tehdä tiettyjä päätöksiä on ulosottokaaren 1 luvun 9 §:ssä säädetty yksinomaan kihlakunnanvoudille. Tällaisia ovat asiat, joiden katsotaan vaativan juridista osaamista ja joihin liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä ja näin ollen oikeusturvanäkökulma. Tällaisia olisivat ainakin lakiesityksen 6 §:n mukaisen keskeytyspäätöksen tekeminen sekä lakiesityksen 10 §:n mukaisen mukauttamispäätöksen tekeminen.

Asetuksen lähtökohta on, että toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio rinnastetaan kansalliseen tuomioon, joten tällainen tuomio on samanlainen ulosottope-
ruste kuin kansallinen tuomio. Täytäntöönpanossa sovelletaan kansallista lakia, meillä siis menettelyn osalta ulosottokaarta. Näin ollen sovellettaviksi tulevat esimerkiksi ulosottokaaren 2 luvun säännökset tuomion lainvoimaisuudesta ja täytäntöönpanokelpoisuuden määraajoista. Näiltä osin jäsenvaltioiden lainsäädännöissä voi olla suuriakin eroja.

Lakiesityksen 3 §:ssä todetaan, että ”toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio pannaan Suomessa täytäntöön samoin edellytyksin kuin Suomessa annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomio”. Suomalaisen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään ulosottokaaren 2 luvun 3-12 §:ssä. Tiettyjen tuomioiden osalta vaaditaan hakijalta vakuus, jotta hän saa ulosoton vireille, tiettyjen tuomioiden täytäntöönpano voidaan torjua vakuudella, osassa puolestaan omaisuutta saadaan ulosmitata mutta ei myydä ja osassa myydä, mutta varoja ei saa tilittää. Lakiesityksen 3 § jättää edellä mainitut seikat avoimeksi. Täytäntöönpanossa sovelletaan kansallista lakia, joten ulosottomiehen ratkaistavaksi saat-
taa tulla hankalia käytännön ongelmia.

Tiedoksiannosta

Ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n mukaan kun hakemus on saapunut vastaavalle ulosottomiehelle, vastaajalle on viipymättä annettava vireilletuloilmoitus.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 363 20101 TURKU	Sairashuoneenkatu 2-4 20100 Turku	029 56 26400	029 56 26488	varsinais-suomi.uo@oikeus.fi

2.9.2013

Dnro <NUMERO>

Ulosottokaaren 3 luvun 39 §:n mukaan asiakirja annetaan tiedoksi antamalla se vastaanottajalle tai lähettämällä tiedoksianto-osoitteeseen. Jollei tällöin muuta näytetä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun sähköinen viesti on lähetetty tai seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä 216/2001 todetaan nimenomaisesti, että tavallinen tiedoksianto on ulosotto-asioissa käytettävä säännönmukainen tiedoksiantotapa.

Ulosotto lähettää vireilletuloilmoitukset pääsääntöisesti tavallisena virkakirjeenä. Kirjeet lähetetään keskitetysti ulosoton tietojärjestelmän toimesta, eikä niitä siis postiteta ulosottovirastoista manuaalisesti.

Hallituksen esityksen 5 §:ssä esitetään, että vireilletuloilmoitus ja 53 artiklan mukainen todistus on annettava todisteellisesti tiedoksi henkilölle, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan. Asiaa perustellaan tarpeella turvata vastaajan mahdollisuus riitauttaa täytäntöönpano. Mikäli asiakirjojen tiedoksianto ei onnistu, täytäntöönpanotoimiin ei voida hallituksen esityksen mukaan ryhtyä.

Varsinais-Suomen ulosottovirasto katsoo, että ulosottokaaren 3 luvun 39 §:ssä säädetty ns. tavallinen tiedoksianto on riittävä menettely. Suomen ulosottoviranomaisen tehtävänä ei voi olla huolehtia vastaajan oikeusturvan toteuttamisesta siten kuin hallituksen esityksessä lausutaan. Suomen ulosottoviranomainen on täytäntöönpanija, ei tiedoksiantaja. Tiedoksiantoa koskevassa 43 artiklan 1 kohdassa ei myöskään säädetä velvollisuutta suorittaa tiedoksianto todisteellisesti.

Todisteellinen tiedoksianto aiheuttaa myös käytännön ongelmia ulosottovirastoissa. Kuten edellä on todettu, on vireilletuloilmoitusten lähettämismenettely kokonaan automatisoitu ulosottovirastoissa. Mikäli asetuksen mukaisten hakemusten osalta vaaditaankin todisteellista tiedoksiantoa, tarkoittaa se käytännössä sitä, että tällaiset asiat pitää poimia pois ulosottoasioiden massasta ja käsitellä manuaalisesti. Tämä vaatisi muutoksia ulosoton tietojärjestelmään ja olisi merkittävä suunnanmuutos ja paluu manuaaliseen aikaan.

Lakiesityksen 9 §:ssä säädetty kieltäytymishakemuksen tekeminen on sidottu tiedoksisaantiin. Tarkoittaako tämä sitä, että ulosottomiehen tulisi tiedoksiantoa suorittaessaan antaa vastaajalle muun asiakirja-aineiston ohella myös jonkinlainen ”valitusosoitus” taikka ”ohjeet kieltäytymistä koskevan hakemuksen tekemiseen”?

Tiedoksiantovaiheeseen on lisäksi liitetty vastaajan mahdollisuus pyytää käännös tuomiosta riitauttaakseen täytäntöönpanon. Mikäli vastaaja pyytää käännöstä, ei 43 artiklan 2 kohdan mukaan muuhun täytäntöönpanoon kuin turvaamistoimeen voida ryhtyä ennen kuin käännös on toimitettu vastaajalle. Tätä seikkaa ei tosin ole säädetty itse lakitekstissä. Kuvattu menettely on omiaan vaarantamaan täytäntöönpanon tarkoituksen. Vastaajalle syntyy tällöin mah-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 363 20101 TURKU	Sairashuoneenkatu 2-4 20100 Turku	029 56 26400	029 56 26488	varsinais-suomi.uo@oikeus.fi

2.9.2013

dollisuus kätkeä omaisuuttaan ja vältellä täytäntöönpanoa pyytämällä käännöstä tuomiosta. Tällainen mahdollisuus olisi estettävissä sillä, että asiassa luovuttaisiin todisteellisen tiedoksiannon vaatimuksesta taikka esimerkiksi sillä, että asetuksen tekstiä täsmennettäisiin siten, että ulosmittaus on sallittu, mutta myynti ja tilitys on kielletty. Epäselväksi myös jää, millaisista turvaamistoimista on kyse, kuka ne tekee ja kenen hakemuksesta, vaaditaanko niiden täytäntöönpanemiseksi hakijavakuutta ja mikä on niiden ulosottoperuste.

Mukauttamisesta

Asetuksessa ulosottomiehelle asetetaan velvollisuus viran puolesta siirtää täytäntöönpanohakemus käräjäoikeudelle, jos hän katsoo, että tuomiota ei voida sellaisenaan panna täytäntöön. Tämä velvollisuus asettaa ulosottomiehelle suuren haasteen ulkomaisen tuomion tulkinnessa. Samoin se asettaa vaatimuksia tuomion kääntämiselle. Ulosottomiehellä on oikeus vaatia hakijalta käännöstä tuomiosta vain, jos hän ei voi muutoin käsitellä asiaa. Asetuksen tekstin perusteella käännöstä saa siis pyytää vain poikkeuksellisesti, mikä vaikuttaa oudolta ottaen huomioon erehtymisen vaaran tuomiolauselmien tulkinnessa.

Hallituksen esityksen sivuilla 24–25 todetaan, että tuomio oikeuttaa asetuksen 40 artiklan mukaan ryhtymään kaikkiin täytäntöönpanovaltion lain mukaisiin turvaamistoimenpiteisiin, vaikka tuomiossa olisikin kyse Suomen laissa tuntemattomasta toimenpiteestä, jonka täytäntöönpano edellyttää mukauttamista. Miten asiassa voidaan suorittaa turvaamistoimia, jos tuomion toimenpide on Suomen laille tuntematon? Mikä on tällaisen turvaamistoimen ulosottoperuste ja edellyttääkö turvaamistoimen tekeminen hakijan hakemusta sekä hakijavakuutta, vai ryhdytäänkö siihen viran puolesta? Näihin seikkoihin ei lakiteksti ota kantaa ja asetuksessakin asia säädetään 40 artiklassa hyvin lyhyesti.

Turvaamistoimista

Asetuksen 40 artiklan mukaan täytäntöönpanokelpoinen tuomio oikeuttaa ilman eri toimenpiteitä ryhtymään kaikkiin täytäntöönpanovaltion lain mukaisiin turvaamistoimenpiteisiin. Tältä osin täytäntöönpano edellyttää ulosotto-kaaren 8 luvun 2 §:n mukaisesti, että hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastaajalle turvaamistoiimesta. Asetuksen 40 artiklaa yhdessä 41 artiklan kanssa tullee tulkita siten, että hakijalta vaaditaan vakuus myös asetuksen mukaisissa asioissa. Tämä saattaa aiheuttaa sekaannusta, koska turvaamistoimi voidaan tehdä myös ns. normaalin tuomion perusteella. Normaalisissa täytäntöönpanossa ei tällöin vaadittane hakijavakuutta. Mikäli sitten syystä tai toisesta, esimerkiksi vastaajan tekemän kieltäytymishakemuksen johdosta, tuomion normaali täytäntöönpano kielletään, voidaan asiassa silti mahdollisesti suorittaa turvaamistoimia, jolloin puolestaan saatetaan edellyttää hakijavakuutta. Ero ja ongelma näissä tilanteissa kansallisiin tilanteisiin ver-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 363 20101 TURKU	Sairashuoneenkatu 2-4 20100 Turku	029 56 26400	029 56 26488	varsinais-suomi.uo@oikeus.fi

VARSINAIS-SUOMEN ULOSOTTOVIRASTO
PL 363
20101 TURKU

2.9.2013

Dnro <NUMERO>

rattuna on siis se, että ulosottoperusteena on koko ajan, myös turvaamistoimen osalta, ns. normaali tuomio eikä erillinen turvaamistoimipäätös.

Olli Sippola
Johtava kihlakunnanvouti

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 363 20101 TURKU	Sairashuoneenkatu 2-4 20100 Turku	029 56 26400	029 56 26488	varsinais-suomi.uo@oikeus.fi